

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0152

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmine: abi Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale ja Moldovale seoses 2024. aasta septembris toimunud üleujutustega ning Bosniale ja Hertsegoviinale seoses 2024. aasta oktoobris toimunud üleujutustega

Euroopa Parlamendi 9. juuli 2025. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et anda abi Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale ja Moldovale seoses 2024. aasta septembris toimunud üleujutustega ning Bosniale ja Hertsegoviinale seoses 2024. aasta oktoobris toimunud üleujutustega (COM(2025)0250 - C10-0102/2025 - 2025/0138(BUD))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2025)0250 - C10-0102/2025),
- võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta¹,
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021-2027², eriti selle artiklit 9,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise

¹ ELT L 311, 14.11.2002, lk 3, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj>.

² ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

suunas liikumise tegevuskava³, eriti selle punkti 10,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013⁶,
- võttes arvesse oma 27. veebruari 2024. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027⁷,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning regionaalarengukomisjoni raportit (A10-0031/2024) seadusandliku menetluse raames, mille eesmärk oli võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2024/3236, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1057 ja (EL) 2021/1058 seoses piirkondliku erakorralise ülesehitustoetusega (RESTORE)⁸, ning eelkõige kõnealusele raportile lisatud eelarvekomisjoni eelarvehinnangut,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti aruannet nr 1/2024 Euroopa kliimarisikade hindamise kohta (EUCRA)⁹,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A10-0114/2025),

³ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

⁴ ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>.

⁵ ELT L 231, 30.6.2021, lk 21, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>.

⁶ ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0082.

⁸ ELT L, 2024/3236, 23.12.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3236/oj>.

⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>

- A. arvestades, et 2024. aasta septembris põhjustas erakordselt suur sademete hulk Austrias tõsiseid üleujutusi, mille tagajärjel tekkis Austria ametiasutuste hinnangul kokku 1 711,6 miljoni euro eest otsest kahju;
 - B. arvestades, et 2024. aasta septembris toimusid Edela-Poolas tugevad vihmajärgid, mis põhjustasid mitme jõe tõusu üle kallaste ning tekitasid otsest kahju kokku 3,04 miljardi euro eest;
 - C. arvestades, et 2024. aasta septembris tabasid kogu Tšehhi väga tugevad tuuled ja tugevad vihmajärgid, mis põhjustasid üleujutusi, mille tagajärjel tekkis Tšehhi ametiasutuste hinnangul 2,82 miljardi euro eest otsest kahju;
 - D. arvestades, et 15. septembril 2024 olid Slovakkias märkimisväärsed üleujutused, eelkõige Bratislavas ja seda ümbritsevates piirkondades, mis tõid kaasa Doonau ja Morava jõgede veetaseme märkimisväärselt tõusu, mille tagajärjel tekkis Slovakkia ametiasutuste hinnangul otsest kahju kokku 84,3 miljoni euro eest;
 - E. arvestades, et 2024. aasta septembris tabasid mitut Moldova rajooni paduvihmad ja sellest tulenevad üleujutused, mille tagajärjel tekkis Moldova ametiasutuste hinnangul 7,8 miljoni euro eest otsest kahju;
 - F. arvestades, et 2024. aasta oktoobris tabasid Bosniat ja Hertsegoviinat tugevad vihmajärgid, mis põhjustasid riigi mitmes osas katastroofilisi äkktulvasid, maalihkeid ja üleujutusi, mille tagajärjel tekkis ametiasutuste hinnangul otsest kahju kokku 841,85 miljoni euro eest;
 - G. arvestades, et eespool nimetatud tõsistest loodusõnnetustest põhjustatud juhtumid on tingitud ülemaailmsetest kliimamuutustest; arvestades, et kliimaolukorda käsitlevas Euroopa 2024. aasta aruandes kinnitatakse, et 2024. aasta oli Euroopas kõigi aegade kõige soojem aasta ning et 30 % Euroopa jõevõrgustikust ületas „kõrge“ üleujutusrisi ja 12 % „tõsise“ üleujutusrisi taseme, mille tulemuseks on kõige ulatuslikumad üleujutused alates 2013. aastast;
1. väljendab sügavaimat solidaarsust kõikide ohvrite ja nende perekondadega ning kõikide inimestega, kellele Austrias, Poolas, Tšehhis, Slovakkias, Moldovas ning Bosnias ja Hertsegoviinas aset leidnud hävitavad üleujutused on toonud kannatusi, samuti päästetöodes osalevate riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega;
 2. väljendab heameelt selle otsuse üle, mis näitab vahetult ja nähtavalt liidu solidaarsust oma kodanikega ning kahju kannatanud piirkondadega, sealhulgas piirkondadega partnerriikides;
 3. kordab, kui oluline on teavitada üldsust Euroopa Liidu Solidaarsusfondiga (ELSF) kaasnevast käegakatsutavast kasust, et

veelgi suurendada kodanike teadlikkust liidu vahenditest ja programmidest liikmesriikides ja liiduga ühinemisläbirääkimisi pidavates riikides;

4. juhib tähelepanu tõsiste, hävitavate ja surmavate loodusõnnetuste arvu suurenemisele Euroopas ning kutsub liikmesriike ja komisjoni üles investeerima kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmetesse, et vältida inimohvreid ja majanduslikku kahju; rõhutab, et 2024. aastal mõjutasid tormid ja üleujutused hinnanguliselt 413 000 inimest ning põhjustasid vähemalt 335 inimese hukkamise, ning et tormide ja üleujutuste poolt aasta jooksul tekitatud hinnanguline kahju kogu Euroopas on vähemalt 18 miljardit eurot¹⁰; on seisukohal, et ELSFi või sellega samaväärse fondi eelarvet tuleks märkimisväärselt suurendada, pidades silmas komisjoni tulevast ettepanekut uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta ja sellele järgnevaid institutsioonidevahelisi läbirääkimisi ning seda, et ELSFist või sellega samaväärselt fondist tuleb anda kodanikele abi suurusjärgus, mis vastab selliste õnnetuste tagajärgede ulatusele; märgib, et ELSFi märkimisväärne suurendamine võimaldaks liikmesriikidel katastroofidele reageerida tulemuslikumalt ja kiiremini ning ühtlasi oleks võimalik säilitada muud vahendid, eelkõige ühtekuuluvusfondid, mille esmane eesmärk ei ole katastroofidele reageerimine; nõuab ka tungivalt, et komisjon uuriks kõiki võimalusi ELSFi kasutuselevõtmise kiirendamiseks, eelkõige kehtivate reeglite muutmise ja kandidaatriikidele suuremate ettemaksete tegemise kaudu;
5. kutsub komisjoni üles töötama 2027. aasta järgseks perioodiks välja spetsiaalsed kriisidele reageerimise vahendid, tunnistades, et loodusõnnetuste, tervisealaste hädaolukordade, geopoliitilise ebastabiilsuse ja majandusšokkide sageduse ja tõsiduse suurenemine nõuab liidu tasandil paindlikumaid ja kohandatud rahastamismehhanisme; rõhutab vajadust tõhustada koordineerimist riiklike kodanikukaitsesüsteemide ja varajase hoiatamise mehhanismidega, tagades integreerituma ja andmepõhisema kogu liitu hõlmava katastroofidele reageerimise; rõhutab, kui oluline on sihtotstarbeline toetus piiriülesele ja piirkondlikule koostööle valmisoleku-, leevendamis- ja taastamisalastes jõupingutustes, eelkõige vähekaitstud või suure riskiga piirkondades;
6. rõhutab, et ELSF on üksnes vahend, mis tegeleb tagajärgedega, ning et liit peaks jätkuvalt tegelema ka kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamisega ning toetama looduskatastroofide ennetamisele suunatud Euroopa ja liikmesriikide poliitikameetmeid; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Keskkonnaameti aruandes nr 1/2024 Euroopa kliimariskide hindamise kohta hoiatati, et liit ei ole kliimamuutuste mõjuks valmistunud, isegi kui maailmal õnnestub

¹⁰ Copernicuse kliimamuutuste teenus (C3S) ja Maailma Meteoroloogiaorganisatsioon (WMO), 2025: Euroopa kliimaolukord 2024. aastal, <https://climate.copernicus.eu/esotc/2024>.

kooskõlas Pariisi kokkuleppega üldine temperatuuri tõus hoida 1,5 °C piires, ning rõhutab vajadust võtta meetmeid, et vältida tuvastatud kliimariskide jõudmist kriitilise tasemeni; tuletab meelde vajadust mõjusa koostoime järele muude liidu poliitikavaldkondade ja programmidega ning rõhutab, et liikmesriigid peaksid parimal viisil ära kasutama eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+ ja maaelu arengu programmide pakutavaid rahastamisvõimalusi; kutsub komisjoni üles hindama võimalikult kiiresti kõiki liikmesriikide põhjendatud taotlusi jaotada riiklike taaste- ja vastupidavuskavade vahendeid ümber looduskatastroofiabiks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/241¹¹ sätestatud reeglitega; rõhutab ka vajadust ennetusmeetmete järele mitte ainult tulevaste kahjude leevendamiseks, vaid ka selleks, et vältida riskitingimuste süvenemist katastroofiliste sündmuste, näiteks üleujutuste, metsa- ja maastikupõlengute, maalihete või järvede ja jõgede kuivamise tagajärjel; rõhutab, et kogu ELSFist rahastatav ülesehitamine peab olema kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimeline; rõhutab eri programmide vahelise piisava paindlikkuse olulisust; rõhutab, et ELSFist abi saamine ei tohi tingida nende liidu rahaliste vahendite kahanemist, mida liikmesriigid saavad muudest liidu poliitikavaldkondadest või programmidest; tuletab meelde, et liikmesriigid võivad kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormidega anda riigiabi, eelkõige põllumajandusettevõtetele, kes on loodusõnnetuste tõttu kahju kannatanud;

7. tuletab meelde, et RESTORE ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/3242 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames võetud erimeetmed¹² pakuvad loodusõnnetustes kannatada saanud liikmesriikidele rahaliste vahendite kasutamise suurema paindlikkuse kaudu täiendavat abi; rõhutab, et liikmesriigid peaksid uusi võimalusi ära kasutama; rõhutab samuti, et RESTORE pakkus mõnele liikmesriigile piiratud paindlikkust, kuna praeguse mitmeaastase finantsraamistiku rakendamine on juba väga kaugemale jõudnud;
8. tuletab meelde, kui oluline on kahjustuste kiire ja usaldusväärne hindamine, mille puhul võetakse korrektselt arvesse majanduslikke tagajärgi, ning nõuab rohkemate operatiivmeetmete võtmist, et lühendada keskmist ettemaksete tegemise aega, et pakkuda loodusõnnetustest ja ekstreemsetest ilmastikunähtustest mõjutatud

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2024. aasta määrus (EL) 2024/3242, millega muudetakse määrust (EL) 2020/2220 seoses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi raames võetavate erimeetmetega loodusõnnetustest mõjutatud liikmesriikidele täiendava abi andmiseks (ELT L, 2024/3242, 23.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3242/oj>).

piirkondadele õigeaegset abi, tagades samal ajal liidu eelarve kaitse; rõhutab, et liikmesriigid peaksid katastroofidele reageerimise ja nendest taastumise meetmete kontekstis seadma nõuetekohaselt esikohale mõjutatud elanikkonna vajadused, pöörates erilist tähelepanu kaitset vajavatele rühmadele;

9. rõhutab tungivat vajadust ELSFist viivitamata rahalist abi anda, et oleks tagatud toetuse õigeaegne jõudmine kannatanud piirkondadeni;
10. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
11. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks Austriale, Poolale, Tšehhile, Slovakkiale ja Moldovale seoses 2024. aasta septembris aset leidnud üleujutustega ning Bosniale ja Hertsegoviinale seoses 2024. aasta oktoobris aset leidnud üleujutustega

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2025/1525).